

Ocena stanu eutrofizacji polskiej strefy Morza Bałtyckiego na podstawie danych Państwowego Monitoringu Środowiska

Małgorzata Marciniewicz-Mykieta

Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku, GIOŚ

**PROGRAM MONITORINGU
WÓD MORSKICH**

RAPORT DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Program Monitoringu Wód Morskich został 3 czerwca br. przyjęty przez Radę Ministrów i przekazany do Komisji Europejskiej.

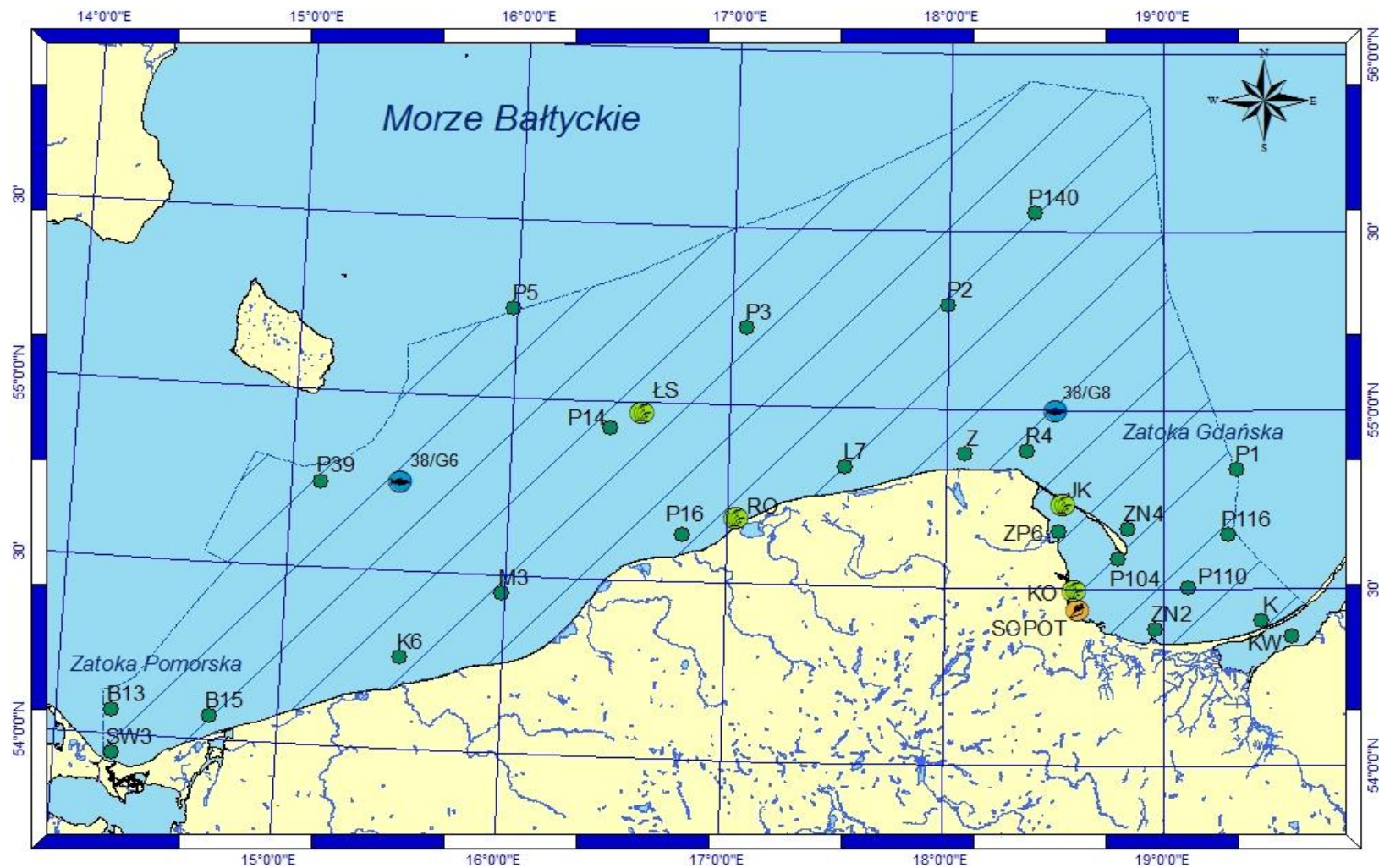
Art.. 155c ustawy – Prawo wodne

**Ramowa Dyrektywa ws.
Strategii Morskiej
2008/56/UE**

Załącznik I do Ramowej dyrektywy ws. .

Sieć punktów monitoringowych w strefie wód przejściowych i przybrzeżnych

Filozofia dobrego stanu

Presje

Oddziaływania

Odływ biogenów

Rybołówstwo

Źródła punktowe

Źródła rozproszone

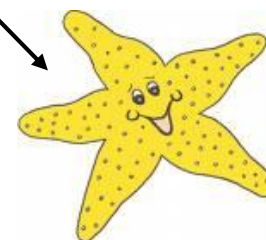
Kwoty połowowe

Techniki połowów

stan

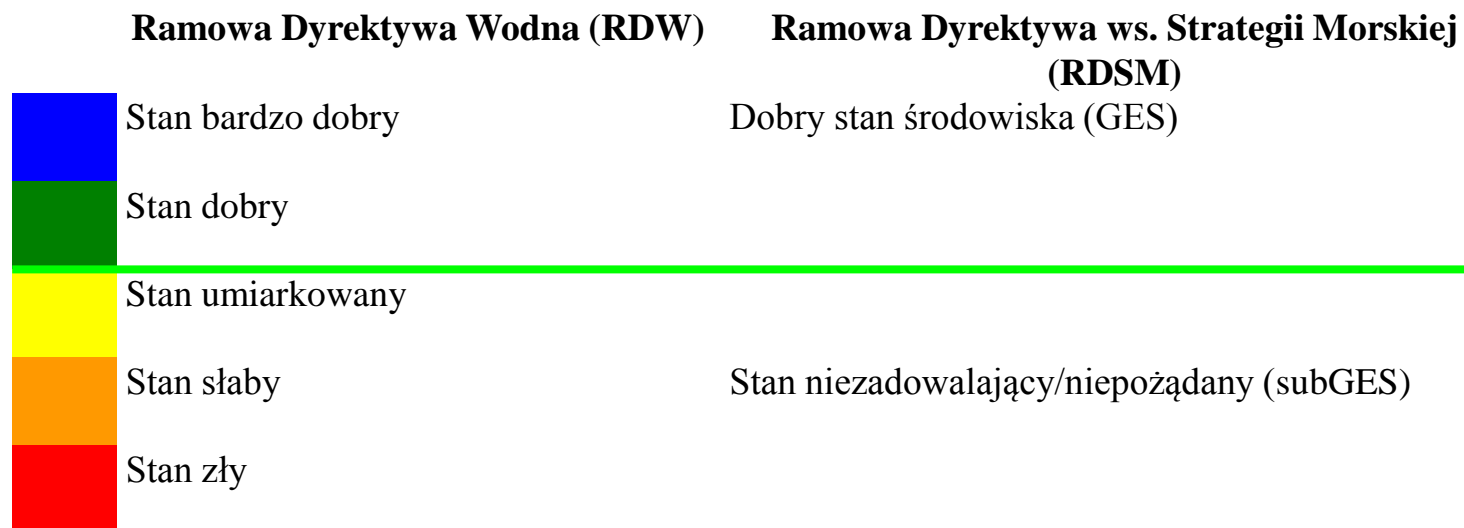
- liczebność fitoplanktonu
- zasięg głębokościowy makrofitów
- wielkość i liczebność ryb
- liczebność makrozoobentosu
- liczebność ssaków morskich

Dobry stan ?

Klasyfikacja stanu środowiska wód morskich.

- granica GES/subGES odpowiada granicy między stanem „dobry i bardzo dobry” i „zły, słaby i umiarkowany” wg RDW.

Zgodnie z zasadami ustalonymi przez Ramową Dyrektywę ws. Strategii Morskiej (RDSM) i przedstawionymi w Decyzji Komisji (2010/477/UE) ws. GES, cechę C5 – eutrofizacja – charakteryzuje się poprzez trzy kryteria i związane z nimi wskaźniki podstawowe:

- i) *czynniki sprawcze*, związane są z wskaźnikami podstawowymi określającymi poziom substancji biogennych w środowisku morskim,
- ii) *bezpośrednie skutki nadmiaru substancji biogennych*, gdzie wskaźniki podstawowe opisują stan fitoplanktonu (stężenia chlorofilu-a, biomasa fitoplanktonu i skład gatunkowy) oraz zmiany przezroczystości wody morskiej,
- iii) *pośrednie skutki nadmiaru substancji odżywczych*, do których należy głównie natlenienie wód przydennych.

**„OCENA STANU ŚRODOWISKA MORSKIEGO POLSKIEJ
STREFY EKONOMICZNEJ BAŁTYKU NA PODSTAWIE
DANYCH MONITORINGOWYCH Z ROKU 2014 NA TLE
DZIESIĘCIOLECIA 2004-2013”**

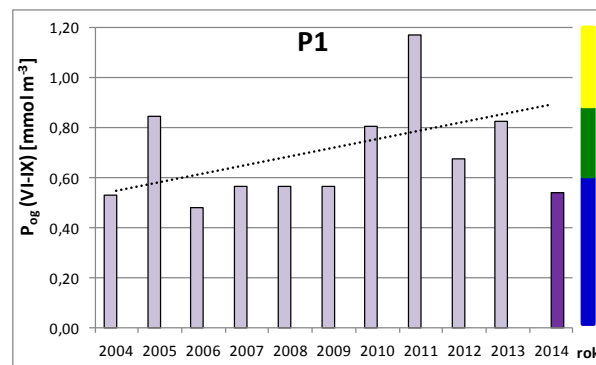
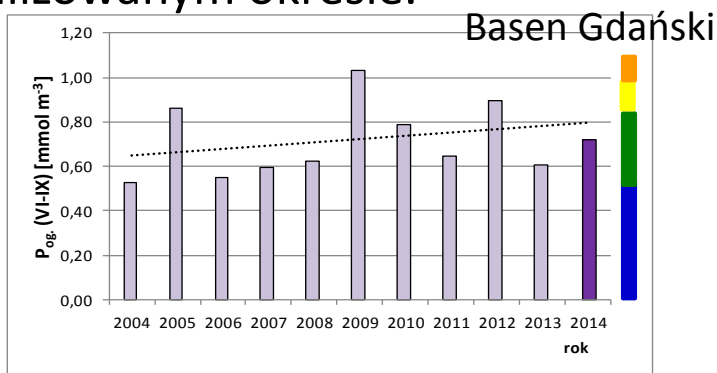
**Wykonana na zlecenie GIOŚ przez Instytut Meteorologii
i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy,
przy udziale w zakresie ichtiofauny Morskiego Instytutu
Rybackiego- Państwowego Instytutu Badawczego**

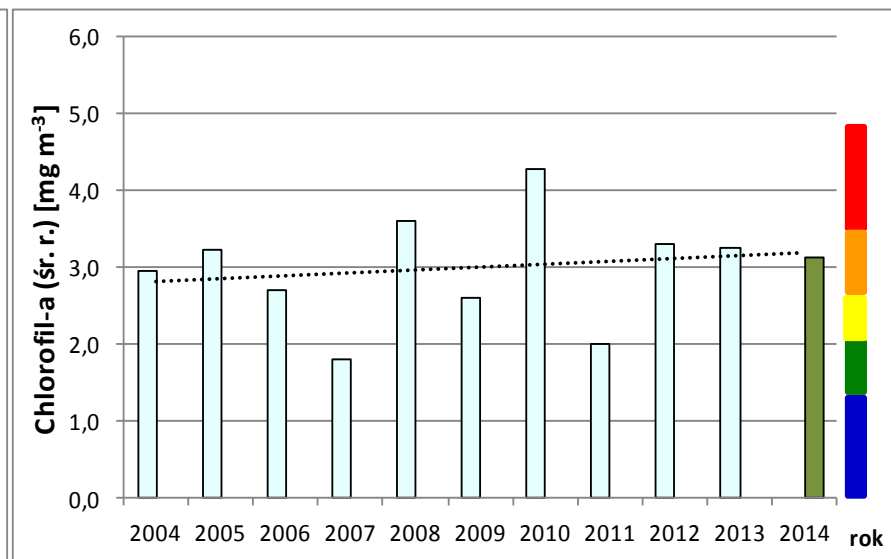
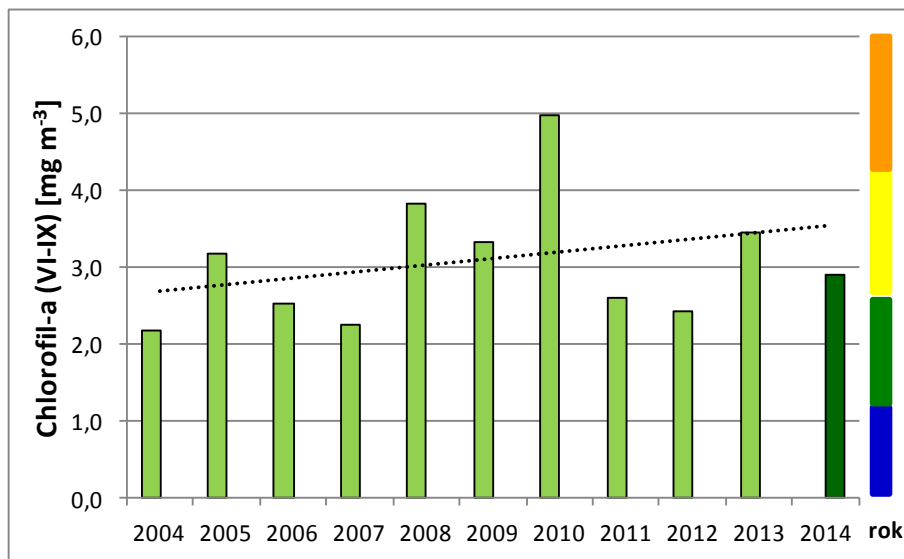
Średnie stężenia [mmol m^{-3}] w 2014 r. nieorganicznych form fosforu i azotu w warstwie powierzchniowej (0-10 m) w miesiącach zimowych (I-III), średnie roczne* stężenia w zalewach przybrzeżnych oraz średnie stężenia fosforu i azotu ogólnego w miesiącach letnich (VI-IX) (w nawiasach podano średnie z dziesięciolecia 2004-2013)

Akwen	Stacja	PO_4^{3-}	P_{og}	N_{min}	N_{og}
Zalew Wiślany	KW	0,42* (0,48*)	1,92* (3,92*)	12,44* (7,83*)	69,4* (79,7*)
polskie wody przybrzeżne Basenu Gdańskiego (26)	ZP6	0,25* (0,18*)	0,72* (0,93*)	1,54* (2,61*)	32,1* (30,9*)
	P104	0,34 (0,47)	1,06 (0,82)	3,50 (5,00)	25,6 (25,7)
Basen Gdański	P110, P116	0,41 (0,45)	1,12 (0,71)	4,25 (4,31)	24,2 (25,6)
	P1	0,44 (0,49)	0,54 (0,71)	4,64 (3,81)	25,3 (24,3)
wschodni Basen Gotlandzki	R4, ZN4, Ł7	0,57 (0,41)	0,87 (0,69)	4,43 (4,75)	25,7 (24,1)
	P140	0,32 (0,55)	0,77 (0,59)	3,16 (3,16)	23,3 (22,3)
Basen Bornholmski	P16, K6	0,41 (0,39)	1,12 (0,81)	4,25 (5,70)	24,2 (24,5)
	B13, B15	0,35 (0,39)	1,14 (1,03)	9,10 (13,94)	28,1 (30,8)
	P5	0,40 (0,62)	0,81 (0,66)	3,59 (2,82)	23,7 (22,3)

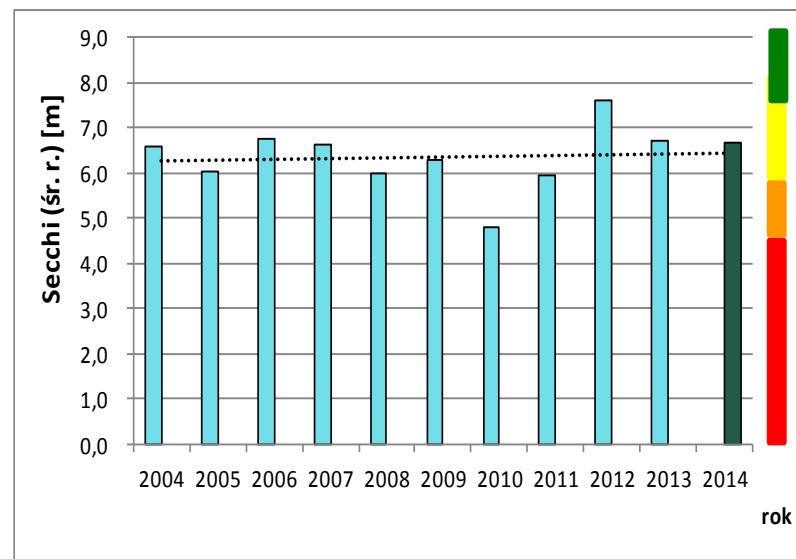
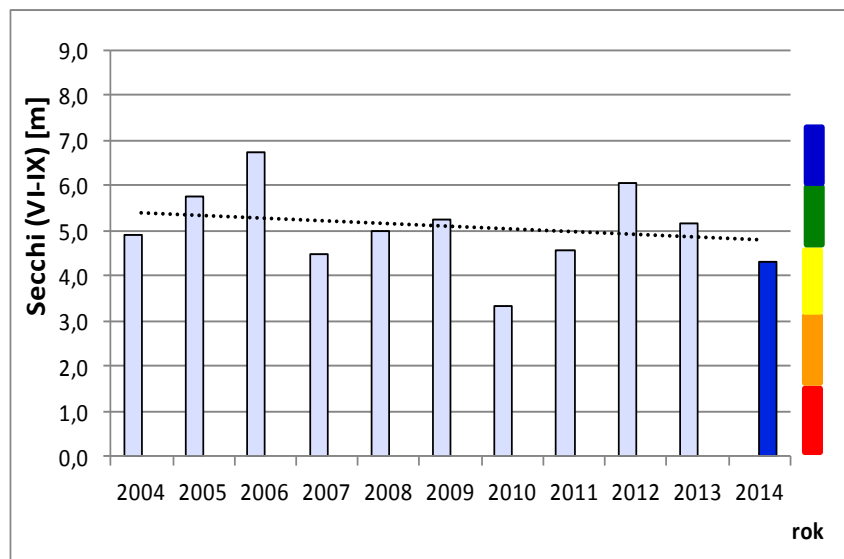
- Analiza poziomu fosforu całkowitego w miesiącach letnich wykazała podział polskiej strefy na część wschodnią – z wyłączeniem pld.-wsch. Basenu Gotlandzkiego (st. P140), gdzie w okresie letnim 2014 r. stężenia były niższe niż średnia z dziesięciolecia 2004-2013 i część zachodnią, gdzie była sytuacja odwrotna. Mimo niższego poziomu fosforu ogólnego w 2014 r., w większości akwenów utrzymała się tendencja zwykła w analizowanym okresie.

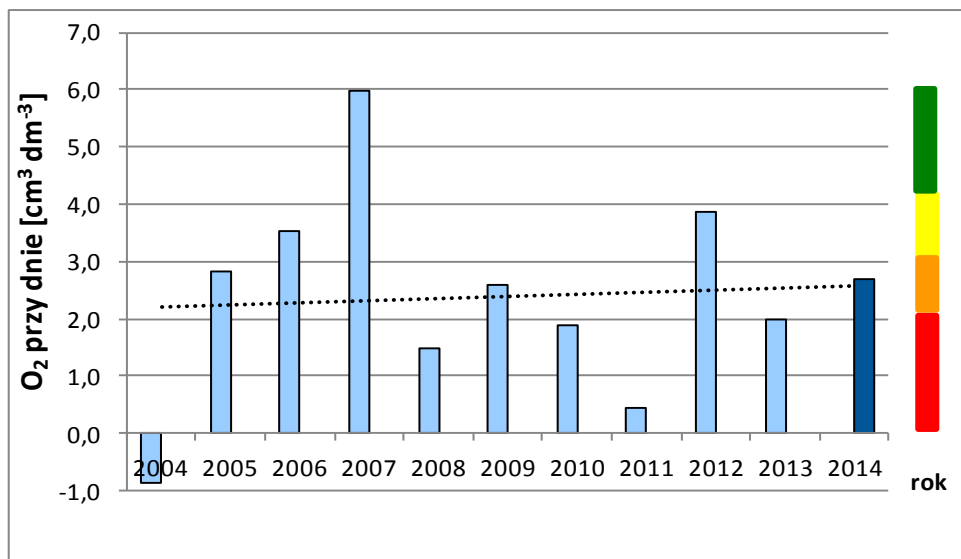
- W odniesieniu do azotu ogólnego, średnie stężenia w okresie letnim były w większości monitorowanych akwenów na podobnym poziomie jak odpowiednia średnia z dziesięciolecia 2004-2013; obserwowano nieznaczne fluktuacje. Jeśli chodzi o trendy zmian wieloletnich, to we wszystkich obszarach nadal utrzymuje się tendencja wzrostowa stężeń azotu ogólnego w okresie letnim.

Zmiany stężeń chlorofilu-a w miesiącach letnich (VI-IX)
w wodach Głębi Gdańskiej (st. P1) w latach 2004-2013
oraz w 2014 r

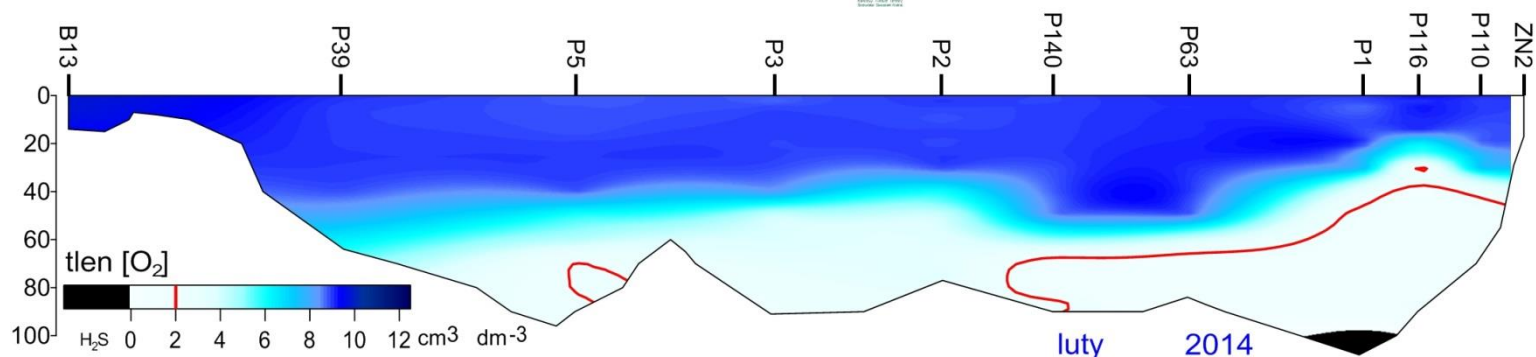

Zmiany przejrzystości wody w miesiącach letnich (VI-IX) (a) i średniej rocznej (b) w centralnej Zatoce Gdańskiej (st. P110 i P116) – Basen Gdański – w latach 2004-2013 oraz w 2014 r.

W 2014 r. sezonowa hipoksja, czyli deficyt tlenowy w wodach przydennych, pojawiająca się w miesiącach letnich w obszarach płytkowodnych, wystąpiła wyłącznie w obrębie centralnej Zatoki Gdańskiej, na stacjach P110 i P116

źródło danych PMŚ; na zlecenie: GIOŚ; finansowane przez

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Akwen 27: pld.-wsch. Basen Gotlandzki (st. P140)					
Czynniki sprawcze					
	Ref	2014	DW	EQR	Waga(%)
DIP zimowe (średnia I-III) [mmol P-PO ₄ /m ³]	0,25	0,32	5	0,781	30
DIP (średnia roczna) [mmol P-PO ₄ /m ³]	0,10	0,21	5	0,476	15
TP (średnia VI-IX) [mmol P/m ³]	0,60	0,77	5	0,779	5
TP (średnia roczna) [mmol P/m ³]	0,39	0,71	5	0,549	10
DIN zimowe (średnia I-III) [mmol N-(NO ₃ +NO ₂ +NH ₄)/m ³]	2,50	3,16	5	0,791	10
DIN (średnia roczna) [mmol N-(NO ₃ +NO ₂ +NH ₄)/m ³]	0,32	1,00	5	0,320	15
TN (średnia VI-IX) [mmol N/m ³]	14,00	23,27	5	0,602	5
TN (średnia roczna) [mmol N/m ³]	8,50	24,94	5	0,341	10
					100
Skutki bezpośrednie					
	Ref	2014	DW	EQR	Ocena
Całkowita biomasa fitoplanktonu (śr. VI-IX) [mm ³ m ⁻³]	b.d.				
Wskaźnik taksonomiczny fitoplanktonu	-				
Chlorofil-a średnia VI-IX (mg m ⁻³)	0,70	2,50	5	0,280	EQR-śr
Chlorofil-a średnia roczna (mg m ⁻³)	1,34	2,70	5	0,496	0,388
Przezroczystość wody (średnia VI-IX) [m]	8,00	8,00	5	1,000	EQR-śr
Przezroczystość wody (średnia roczna) [m]	11,20	9,50	5	1,000	1,000
Skutki pośrednie					
	Ref	2014	DW	EQR	Ocena
Tlen rozpuszczony przy dnie (min VI-IX) [cm ³ /dm ³]	4,20	3,94	5	0,938	B. DOBRY
Inne skutki					
	Ref	2014	DW	EQR	Ocena
Toksyczne gatunki fitoplanktonu	-				
Ocena ogólna:					SŁABY

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Akwen 35: otwarta Zatoka Pomorska (st. B13, B15)

Czynniki sprawcze	Ref	2014	DW	EQR	Waga(%)
DIP zimowe (średnia I-III) [mmol P-PO ₄ /m ³]	0,47	0,35	6	1,000	20
DIP (średnia roczna) [mmol P-PO ₄ /m ³]	0,19	0,33	6	0,576	5
TP (średnia VI-IX) [mmol P/m ³]	0,72	1,14	6	0,632	15
TP (średnia roczna) [mmol P/m ³]	0,59	0,92	6	0,641	5
DIN zimowe (średnia I-III) [mmol N-(NO ₃ +NO ₂ +NH ₄)/m ³]	9,00	9,10	6	0,989	20
DIN (średnia roczna) [mmol N-(NO ₃ +NO ₂ +NH ₄)/m ³]	1,62	2,08	6	0,779	15
TN (średnia VI-IX) [mmol N/m ³]	13,00	28,08	6	0,463	10
TN (średnia roczna) [mmol N/m ³]	9,59	30,05	6	0,319	10
					100

Skutki bezpośrednie	Ref	2014	DW	EQR	Ocena
Całkowita biomasa fitoplanktonu (śr. VI-IX) [mm ³ m ⁻³]	b.d.				
Wskaźnik taksonomiczny fitoplanktonu	-				
Chlorofil-a średnia VI-IX (mg m ⁻³)	2,10	4,32	5	0,486	EQR-śr.
Chlorofil-a średnia roczna (mg m ⁻³)	1,94	3,80	5	0,511	0,498
Przezroczystość wody (średnia VI-IX) [m]	6,00	4,09	6	0,682	EQR-śr.
Przezroczystość wody (średnia roczna) [m]	8,00	5,60	6	0,700	0,691

Skutki pośrednie	Ref	2014	DW	EQR	Ocena
Tlen rozpuszczony przy dnie (min VI-IX) [mg/l]	6,00	6,87	6	1,000	B. DOBRY

Inne skutki	Ref	2014	DW	EQR	Ocena
Toksyczne gatunki fitoplanktonu	-				

Ocena ogólna:

UMIARK

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Akwen 27: Głębia Gdańska (st. P1)						
Czynniki sprawcze						
	Ref	2014	DW	EQR	Waga(%)	
DIP zimowe (średnia I-III) [mmol P-PO ₄ /m ³]	0,25	0,44	5	0,568	30	
DIP (średnia roczna) [mmol P-PO ₄ /m ³]	0,15	0,21	5	0,714	5	
TP (średnia VI-IX) [mmol P/m ³]	0,60	0,54	5	1,000	10	
TP (średnia roczna) [mmol P/m ³]	0,41	0,69	5	0,594	10	
DIN zimowe (średnia I-III) [mmol N-(NO ₃ +NO ₂ +NH ₄)/m ³]	4,00	4,64	5	0,862	20	
DIN (średnia roczna) [mmol N-(NO ₃ +NO ₂ +NH ₄)/m ³]	1,06	2,12	5	0,500	5	
TN (średnia VI-IX) [mmol N/m ³]	14,00	25,28	5	0,554	15	
TN (średnia roczna) [mmol N/m ³]	9,36	29,11	5	0,322	5	
					100	
Skutki bezpośrednie						
	Ref	2014	DW	EQR	Ocena	
Całkowita biomasa fitoplanktonu (śr. VI-IX) [mm ³ /m ³]	b.d.					
Wskaźnik taksonomiczny fitoplanktonu	-					
Chlorofil-a średnia VI-IX (mg/m ³)	1,20	2,90	5	0,414	EQR-śr	
Chlorofil-a średnia roczna (mg/m ³)	1,35	3,13	5	0,431	0,423	
Przezroczystość wody (średnia VI-IX) [m]	7,50	6,33	5	0,844	EQR-śr	
Przezroczystość wody (średnia roczna) [m]	10,00	7,83	5	0,783	0,814	
Skutki pośrednie						
	Ref	2014	DW	EQR	Ocena	
Tlen rozpuszczony przy dnie (min VI-IX) [cm ³ /dm ³]	4,20	1,01	5	0,240	SŁABY	
Inne skutki						
	Ref	2014	DW	EQR	Ocena	
Toksyczne gatunki fitoplanktonu	-					
Ocena ogólna:				SŁABY		

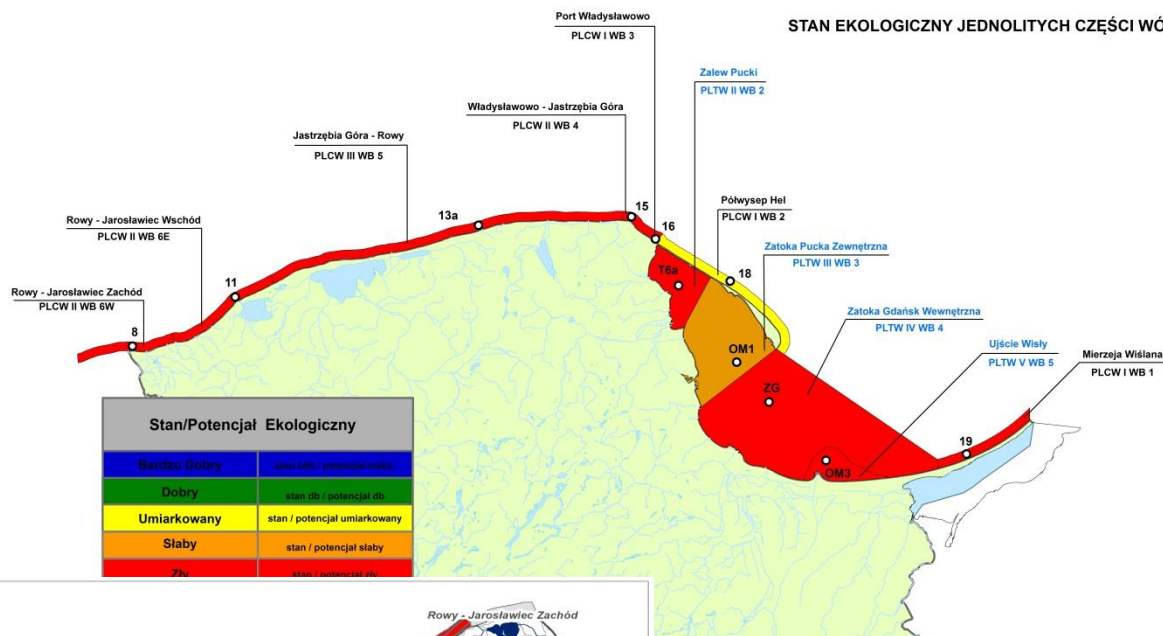

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

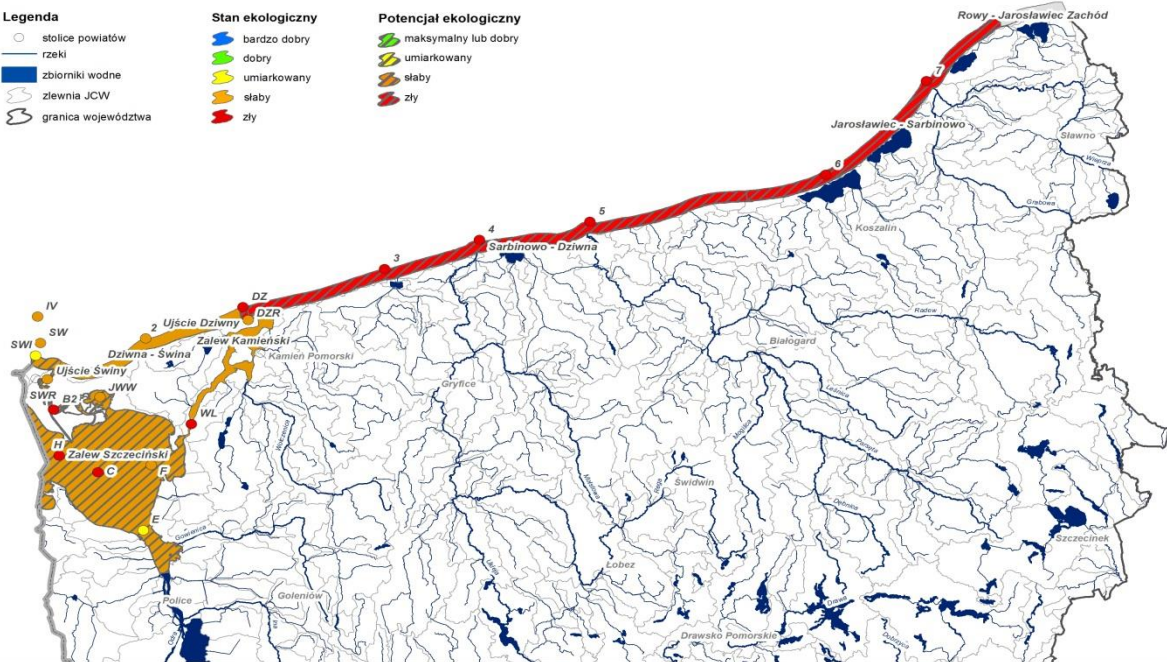
Akwen 27: strefa płytkowodna otwartych wód wsch. części Bałtyku Właściwego (st.Ł7+R4+ZN4) - średnie v

Czynniki sprawcze	Ref	2014	DW	EQR	Waga(%)
DIP zimowe (średnia I-III) [mmol P-PO ₄ /m ³]	0,35	0,57	5	0,614	30
DIP (średnia roczna) [mmol P-PO ₄ /m ³]	0,16	0,29	5	0,552	5
TP (średnia VI-IX) [mmol P/m ³]	0,60	0,87	5	0,690	10
TP (średnia roczna) [mmol P/m ³]	0,57	0,90	5	0,633	15
DIN zimowe (średnia I-III) [mmol N-(NO ₃ +NO ₂ +NH ₄)/m ³]	4,00	4,43	5	0,903	15
DIN (średnia roczna) [mmol N-(NO ₃ +NO ₂ +NH ₄)/m ³]	0,86	1,38	5	0,623	5
TN (średnia VI-IX) [mmol N/m ³]	13,00	25,67	5	0,506	10
TN (średnia roczna) [mmol N/m ³]	9,10	26,39	5	0,345	10
					100
Skutki bezpośrednie	Ref	2014	DW	EQR	Ocena
Całkowita biomasa fitoplanktonu (śr. VI-IX) [mm ³ m ⁻³]	b.d.				
Wskaźnik taksonomiczny fitoplanktonu	-				
Chlorofil-a średnia VI-IX (mg m ⁻³)	1,20	2,24	5	0,536	EQR-śr
Chlorofil-a średnia roczna (mg m ⁻³)	1,35	2,20	5	0,614	0,575
Przezroczystość wody (średnia VI-IX) [m]	7,50	6,83	5	0,911	EQR-śr
Przezroczystość wody (średnia roczna) [m]	10,00	8,42	5	0,842	0,876
Skutki pośrednie	Ref	2014	DW	EQR	Ocena
Tlen rozpuszczony przy dnie (min VI-IX) [cm ³ /dm ³]	6,00	5,76	5	0,960	B. DOBRY
Inne skutki	Ref	2014	DW	EQR	Ocena
Toksyczne gatunki fitoplanktonu	-				
Stan makrofitów (SM1)	0,95		5	0,000	SŁABY
				Ocena ogólna:	UMIARK

STAN EKOLOGICZNY JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD

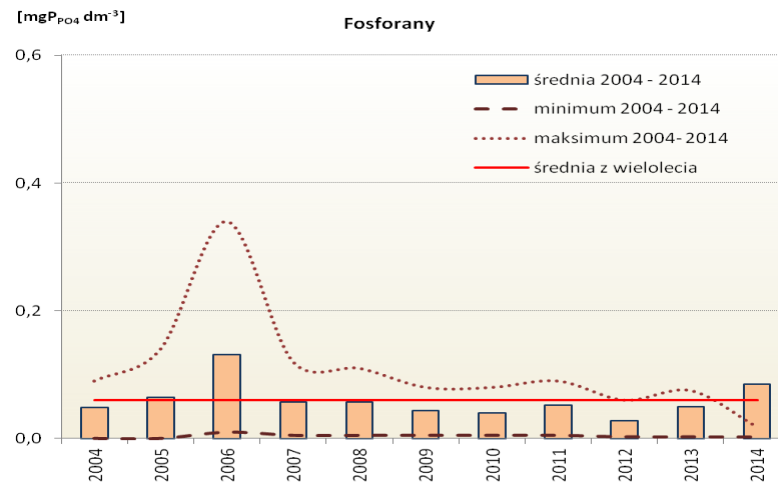
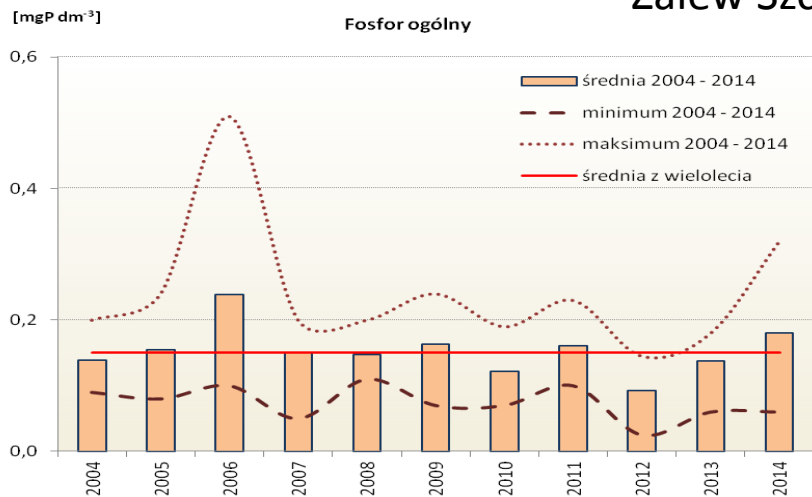

- Legenda**
- o stolice powiatów
  - rzeki
  - zbiorniki wodne
  - ⊖ zlewnia JCW
  - ⊔ granica województwa
- Stan ekologiczny**
- bardzo dobry
  - dobry
  - umiarkowany
  - słaby
  - zły
- Potencjał ekologiczny**
- maksymalny lub dobry
  - umiarkowany
  - słaby
  - zły

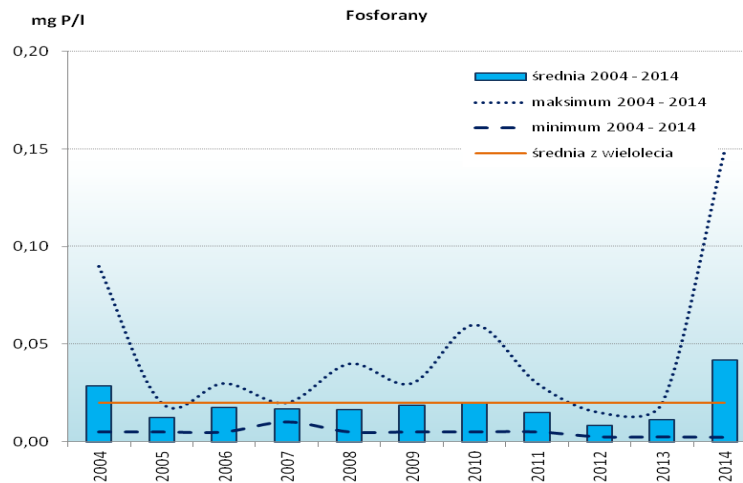
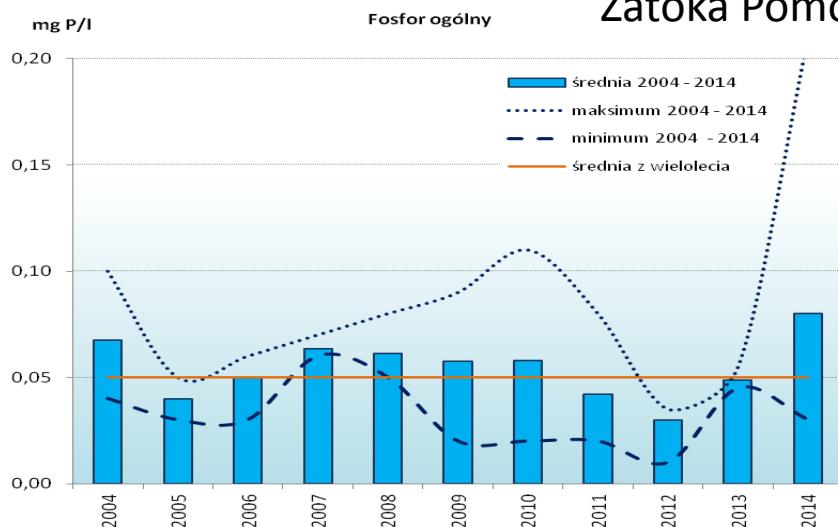

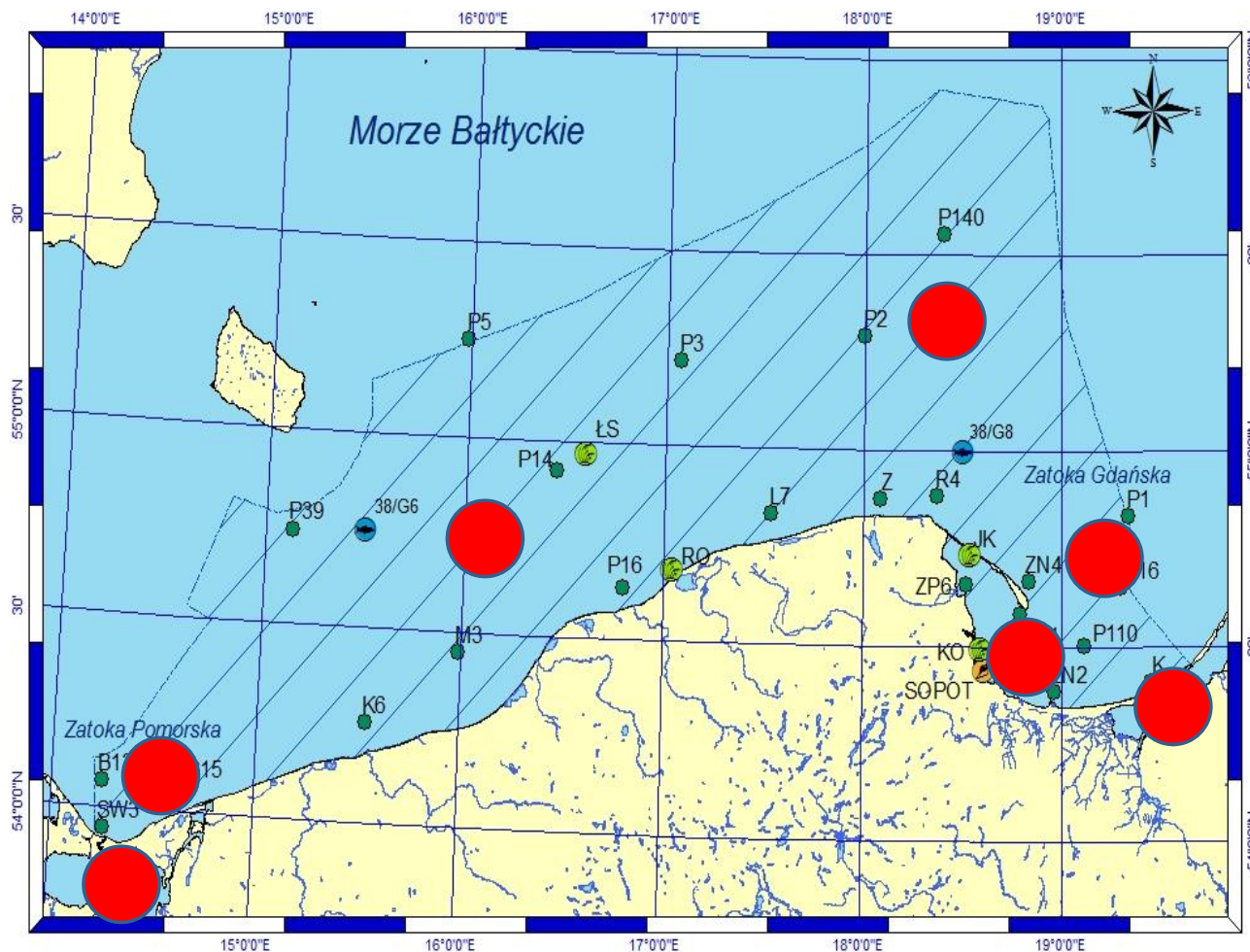

Zalew Szczeciński

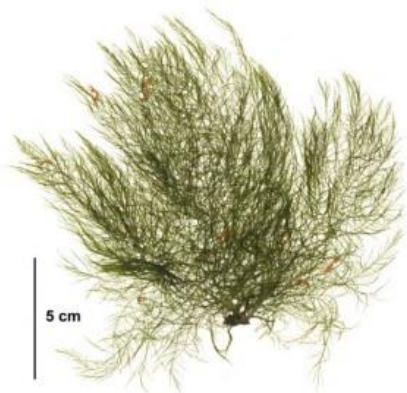
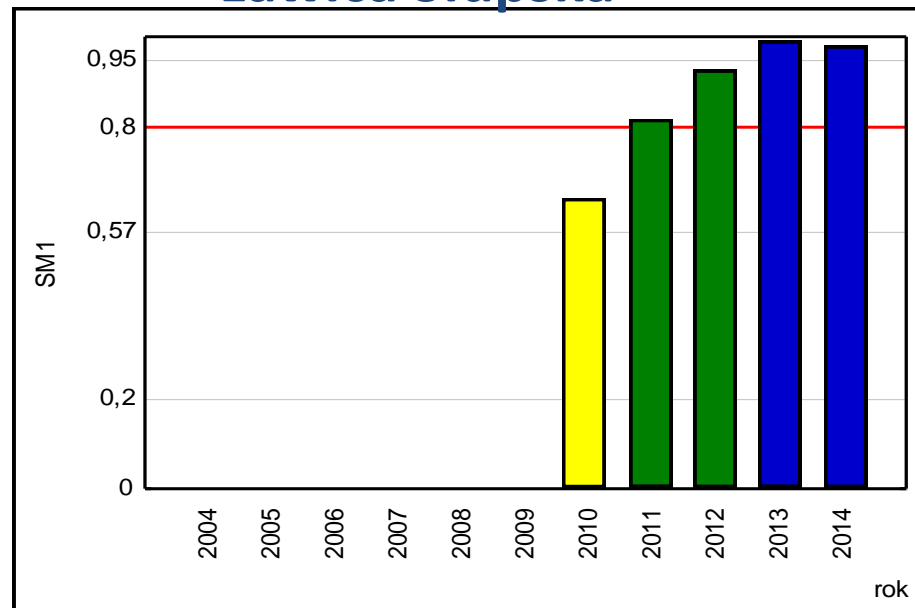
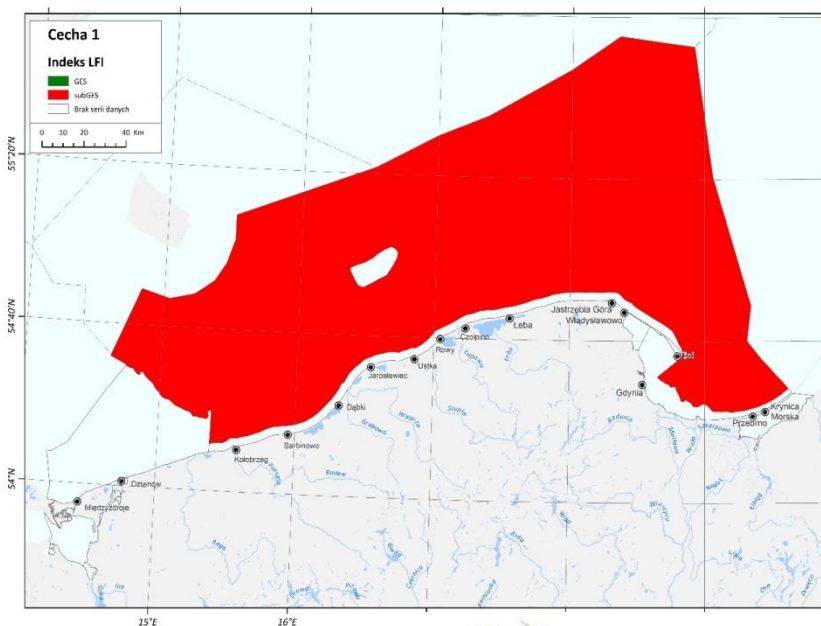

Zatoka Pomorska

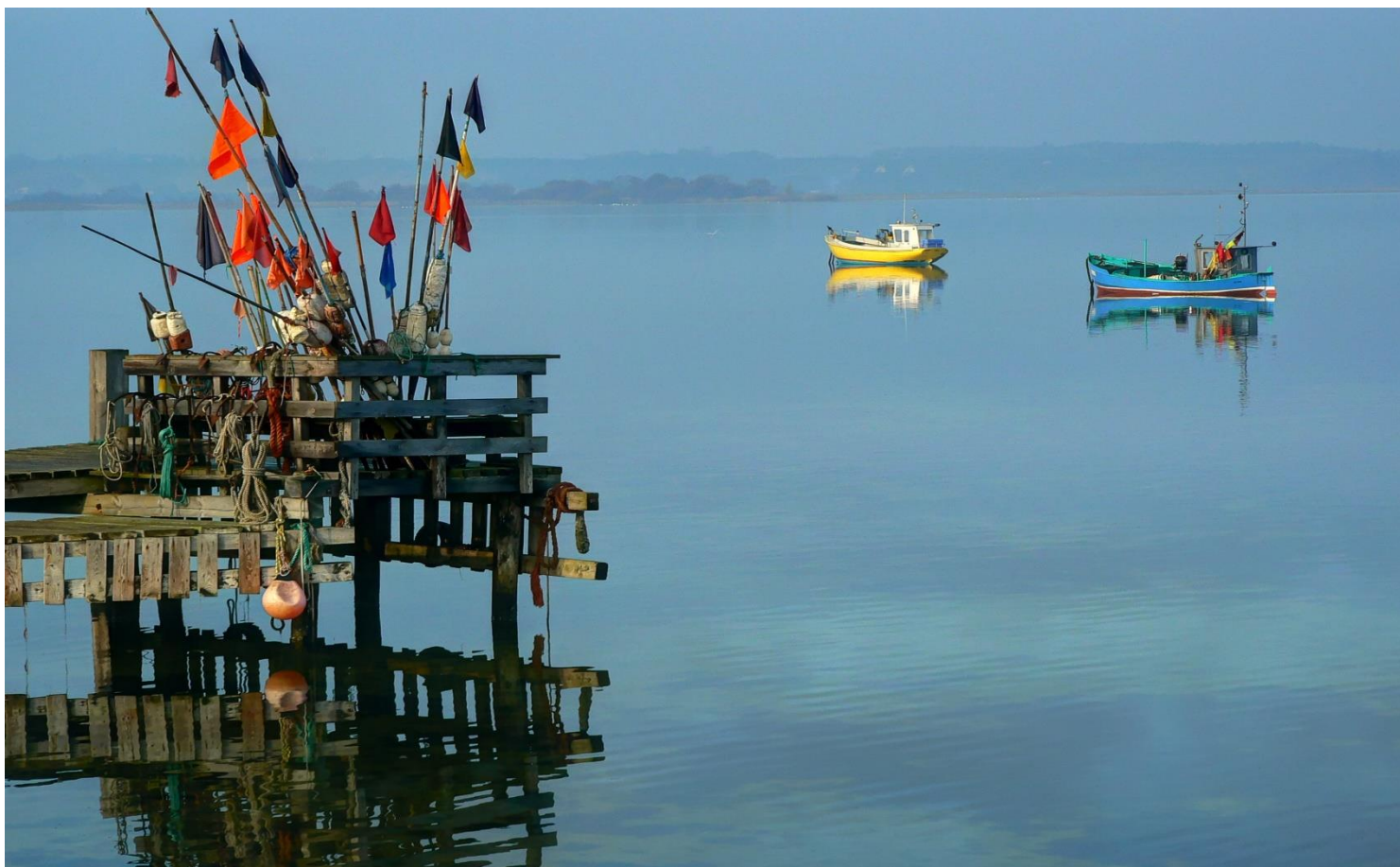

Ławica Słupska

wśród odnotowanych 12 gatunków makroglonów, najliczniejsze były krasnorosty – 9 taksonów i brunatnice – 3 taksony. Także w tej lokalizacji pojawiły się gatunki – *Desmarestia viridis* i *Aglaothamnion tenuissimum*, których nie znaleziono w poprzednich latach.

Dziękuję za uwagę